18-ter Jahrgang Nr. 13. Jüdische Pester Zeitung. Freitag, 29. Jänner 1886.

Redaction u. Administration
befinden sich:
BUDAPEST,
Hochstrasse Nr. 1.
Pränumerations-Preis:
Für Oesterreich-Ungarn
Ganzjährig 8 Gulden Oestr. W.
Halbjährig 4 Gulden Oestr. W.
Vierteljährig 2 Gulden Oestr. W.
Für's Ausland
Ganzjährig 9 Guld. — kr. ö. W.
Halbjährig 4 Guld. 50 kr. ö. W.
Vierteljähr. 2 Guld. 25 kr. ö. W.
Pränumerationen
werden jeden Tag entgegengenommen.
Annoncen werden nach aufliegendem Tarif berechnet.

יידישע פעסטער צייטונג

פאָליטישעס אָרגאַן. ערשיינט וואָכענטליך דרײַמאָל.

רעדאַקציאָן אונד אַדמינים־
טראַציאָן בעפינדען זיך:
בודאַפּעסט,
האָכשטראַסע נומ׳ 1.
פּראַנומעראַציאָנס־פּרײַס:
פיר אָסטערײַך־אונגאַרן
גאַנציאָהריג 8 גולדען אָסטר. וו.
האַלביאָהריג 4 גולדען אָסטר. וו.
פיערטעליאָהריג 2 גולדען אָסטר. וו.
פיר׳ס אויסלאַנד
גאַנציאָהריג 9 גולד. — קר. ö. W.
האַלביאָהריג 4 גולד. 50 קר. ö. W.
פיערטעליאָהריג 2 גולד. 25 קר. ö. W.
פּראַנומעראַציאָנען
ווערדען יעדען טאָג אָנגענומען.
אַנצײַגען ווערדען
נאָך אַ־ריכטיג דעם טאַריף בערעכנעט.

בודאַפּעסט, פרײַטאָג כ״ג שבט ה׳תרמ״ו — Erscheint wöchenlich Dreimal. — אכטצעהנטער יאהרגאנג נר. 13. 1886

פאָליטישע רונדשויא.

„. . . אָב דיא רעגיערונג, וועלכע דער קאָנגרעס פאָן ענגלאַנד הייזעט יאָרעט אין דען מונד לעגען, שאָן אין קרעצער צײַט ניכט געצײַגנען זין ווערד, דאס שטאַאַטס־רודער גיעדרעצילעגען, איזט זעהר, זעהר צײַטפעלהאַפט.״

אַלס ווי גערעדט הייטע פאָר 8 טאָגען דיעזען זאַטץ גיעדרעסרעבען (״דיע לייטאַרטיקעל אינ־זערער לעצטען פרײַטאָגנומער״) דאַכטען ווי־וואהרליך ניכט דראָן, דאס ער גאַר זאָ שנעלל צור וואהרהײט ווערדען זאָלטע. קום איינע וואָכע נאַכדעם דיא מאָגנען ווישטאָיא פאָן ענגלאַנד דאס איהר פאָן דער רעגיערונג פאָרגעלעגטע פּראָ־גראַמס אין איינער טראַגעדיע פערוואַלטעטע, האט דאס קאַבינעט דעם לאָרד סאַלסבאָרי אים ענגלישען אבגעאָרדנעטען איינע גיעדער־לאַנג ערלישטען, דיא עס פאָר דיא וואהל שעללט, ענטוועדער אבצודאַנקען, אדער דאס פאָרלאַנגען אַ־ציל אַזען אונד איינע גרונדאהר איסציש־ייבען.

דיא רעגיערונג סאַלסבאָרים איזט דורך דיא אירלאַנדישען אבגעאָרדנעטען געפאַללען, דיא זיך דער פאָרטיא גלאַדסטאָנס אנגעשלאָסען האבען אונד דיא רעגיערונג בײַ דער ערסטען אבשטימ־מונג צום פאַללע געבראַכט האבען. פאָן מאַס־רעגלן גענען אירלאַנד, דיא דיא טהאַנדערעד זאָ שטאַרק בעטאָנט. איזט אַלזאָ קײַנע רעדע מעהר, הינגעגען איזט עס וואהרשײנליך, דאס גלאַד־סטאָן, וועגען דער דיא רעגיערונג איבערנעמען מאַכטען ווערד. (איך דרעסבעצגליך פערוויזען ווי איך אינ־זערען לייטאַרטיקעל פאָם 22־טען דיעזעס.)

דענן הייטע איזט איסער דעם 77 אָהרען גלאַדסטאָן קײַן שטאַאַטסמאַן אין ענגלאַנד, דער איינע מאָיראַטאַ ציוויליזירטען פעלקער מאַכטע, אבער איך גלאַדסטאָן פערמאָג דיעס נור מיט הילפע דער אירישען אבגעאָרדנעטען.

וואָהל פערלייטעט עס, דאס מאָגנען ווישטאָיא נעגען דען גרויזען שטאַאַטסמאַנ, דער גנעהר צום 4־טען מאַלע צום ענגלישען מיניסטער־פּראַזידע־טען ערנאַנט ווערדען זאָלל, איינען אינבעגריפען באַרען ווערווילען עפפענטלי, אין ענגלאַנד איזט מאַן עס אבער גאָיאָהנט, דאס דיא טראַגער דער קראָנע אירדע גרונדגען אונד אבגיינגען דען פער־פאַסונגסגעזעטצען אונטערדרנע, אונד קאָנגרעס ווירד זיך וואָהל איך דיעזען געזעטצען פיגען.

אין דער איסערען פאָלטיק ענגלאַנדס — אינ־זאָנדערהײט אין אירלאַנד — ווערדען דיא פאָרגאַנגע אין ענגלאַנד מיט איינע פערגאַנגענהײט פערגלײכען, וואָס דאַרײס הערפאָרגעהט, דאַס דיא ענגלי־שען דרינגען שטעטס דעם מיטעלמעגלעכען פרעסט געפעהל ערהיעלטען, נאָך גרינגען אבצוגעהען.

דיא גרינגשע רעגיערונג האט עס איבערגעגעבען איינגעזעהען, דאס ענגלאַנד אין אינטאַרעסאָ איינע אַנדערע איינע פאָס גלאַנצלעס דאַסטעהט, אלס עס דען איינגעסען איינעס גרינגשען ווערקזייגעס געגען דא טרעפ־ליכען אונמאָגליך געמאַכט האבען, אין דער ווישע דער ענגלישען קרונענפאָלגע אין דען גרינגשען געוואַלטען, ווארף דער פערדער דער קאָנזערוואַטיוען רויכ־הייט דען פרײַזינגען פאָר, „דאַס זיא דאַס פאַטערלאַנד דעם אויס־לאַנדע פרײַזגעבען. אָב זיא דענן דאַס איבערוואַכערן דעם פאָלענטהומס ליינגען קאָנגען?״ אלס פרעסט ביומארק איינטראַט, אונד זיינע גע־טרייען זיך גערײַסאַלל ערהאָבען, וואהרענד דיא אנדערן זטצען בלייבען.

נון העלט פרעסט ביסמארק אין זיינער גע־וואהנטען קאַרגען שפּראַכע איינע רעדע, אין דער ער ערצאַהלטע, ווי דאס שטיקק פאָלען אין דייטש־לאַנד געפאָללען ווי, וואָיר זיך דייטשלאַנד עבען ניכט צו בעדאַנקען בריטבע. אויף דאס ווי קאָנינג פרידעריך ווילהעלם III. דען פאָלען פערשפּראָבען אונד צו־געזיכערט האבע, גבע ער קיי־נען פּפערלינג. דער ריקגאַנג דעם דייטשטהומס — זאַגטע ביסמארק — ווירד דאָפאָן הער, דאס דיא דייטשען קיין נאַציאָנאַלגעפיהל בע־זיטצען, זאָ אין עלזאַס וויא אין אונגאַרן, אין באָהמען וויא אין דען אָסטזעפּראָווינצען. ווי מיסען דיא דייטשע בעפאָלערונג אים אָסטען פערמערען, דיא פאָלנישע פערזונדען. דעסהאַלב דיא איינזוי־גען, ווי־ביר ווי אינז מיט דען נאַכבאַרשטאַאטען פערשטאַנדיגען האבען. אונד ווען דער לאַנדטאָג נאָך צוגאַנגסמאַל זין מיסטרייען אויסשליכט, ווי ווערדען אינז ניכט הינדערן לאַסען, אינזערע פּפליכט צו טהון. עס וואָרט ניט דען פאָלנישען גרונדבעזיץ אים איינע מילליאָנען צו קויפען, אונד דיא פאָלען נאָך גאַליצען צו שיקען. ווי ווערדען דען בע־אַמטען פערבעטען פאָלגען צו הויראַטען. בים־מארק שלאָס זיינע רעדע מיט דער גראַסען אי־פּ־דענונג, אינדעם ער שריי: „אין עלזאַס־לאָטהרינגען וואָרע דער מיסטער, דער ניכט דינען מאָפּ אונד זיינע עהרע דראַנזעטצען, דאס פאָטערלאַנד צו ערטען.״

ווי נדהאָרסט זאַגטע דאַרויף: „בים־מארק גרייפּט אַנזאַן, ווען ווי איהם אבער דאס בראַנדזייגמאָאַל בעיילליגען, זאָ ווירד אַללעס ניט זין.״

אין פראַבעשטיק דעס

גראַטיס־פּראַמיענבילדעס

דער „יידישען פעסטער צייטונג.״

איזט אינז הייטע צוגעלאַסען אונד ווי טהיילען אינזערען אבאָנענטען דיא אנגענעהמע נאָכרי־כט מיט, דאס דאַסזעלבע אַללע אינזערע עריואַר־טונגען איבערטראָפען האבען.

דער שטאָף איזט בעראַנגטליך אים דעם יידישען לעבען גשאַפען אונד דיא איספּהיזונג איזט איינע זאָ הערליך געלונגענע, דאס ווי ניכט איסטין מאָגנע, דיעס שאַן הייטע אינזערען־טען אבאָנענטען מיטצוטהיילען.

שפּאַטעסטענס אַם 12־טען דעס נאָכסטען מאָ־נאַטעס ערהאַלטען אינזערען **אַמטליכען אבאָנ־ענטען** אין עקסעמפּלאַר דיעזעס בילדעס צו־געשיקט.

לישען קריעגסשפּעל אין דען גרינגען געוואָס־סערן וועדען באַלד דיא קריעגסשפּעל דער אנדערען 5 גראָסמאַכטע שטעהען, דיא פערהנדערן ווערדען, דאס ווערד פאָן זיך; דער קריעגסבעריכטען טרעפען פלאָטטע, נאָך איך פאָן זיטצ גרינגלאַנדס אין אנגריפּ געשיהט.

דיא גרינגישע בעפאָלקערונג דער אינזעל קרעטע פאָרדערט אינגעשטימם דען אנשלוס דער אינזעל אַן גרינגלאַנד, דער סילטאַן אבער איזט ענטשלאָסען איך ניכט איינען צאָלל לאַנדעס דען גרינגען צו איבערלאַסען.

פּער געגנער צייגט זיך דער סילטאַן דעם פּרעסטען פאָן בולגאַרען גענעגאַבער, וא עס פּער־לייטעט בערייטס. דאס אייגע פּערא־ינג אין דען בוירען (אין דעם זונגע וויא וא גראָאַ אנדראַשי ניכט האבען ווילל) בע־ריטס שטאַטגעפּונדען האבע.

וואָס דיא פּרינגענפּערהאַנדלונגען צווישען סערבען אונד בולגאַרען בעטרעפּפּ. זאָ נאָהערען זיך דיעזע איהרעס אנפאַנגע, גענעגוואַרטיג דרייטעס בעריישס דיא אבגעזאַנדטען דער טרקיא, סערבען אונד בולגאַרען אין בוקאַרעסט איינגעגראַפּפּען זין, אבדער פּרינגענדע צוויטעל — איזט דרכאַוס צווייפעל, האפּפּ, דען סערבען דרייטעס פּעבערהאַפּט זייטער, טראַטצדעם דיא גראַסמאַכטע אן דאַסזעלבע זאָ־ייא אן גרינגעגלאַנד איינע צווייטע פּערשאַפּפּטע נאָטע ערגעהען לעסען, דען פּרינגען יא ניכט צו שטאָרען.

* * *

אים דייטשען אבגעאָרדנעטענהויז וואָרדע געטערן דיא „אַלגעמאַינע״ פּערהאַנדלע. דורך דיא מיט גרויזאַמער האַנד אויסגעפּהרטען אויס־וויזונגען דער פאָלען עגטשטאַנד אינע שראַפּפּע געגנערשאַפּפּ דער פאַרטיען, אינדעם דיא לעבע־לען מטגליעדער דעם אבגעאָרדנעטענהויזעס דיא גרויאַמע שטרענגע ניכט געדעכטפּערטיגע, מיט דער מעגשליכקייט אינפּרעאינבאַרען, דיא קלע־ריקאַלען אבער דאַדורך דיא קאַטהאָלישע מערכע אנגעגרייפּפּען פּהלטען, וויל דיא פאָלען דורכגע־הענדס קאַטהאָליש זינד.

נור דיא „פּרייקאָנזערוואַטיוען״, דאס איזט יענע פּאַרטיא, דיא נערען דיא אַלטע מאַכט דעס מאָ־נאַרכען הערגעשטעלט אונד דיא קאָנשטיטוציאָן צערשטערען ווענען מאַכטע, גערהען מיט בים־מארק דורך דיקק אונד דינן אונד טהען אַללעס וואס ער ווילל.

אנדערבאַרער ווייזע שטעללען זיא דאס גראַסטע דייטשלאַנד זא דאָר, ווי ווענן עס פּרייהער דורך דיא האַנדפּאַלל ווידען, אונד הייטע דורך דיא וויא אייך דער גראַסע אנצאָהל דער פאָלען גע־פּאַרדעט ווירדע.

אינער דיעזער שרלאַפּענמעגשען האט גון איינגען אנטראַג איינגעבראַכט, מאַן מאָגע דער רע־גערונג האַנדען, דאַפּיר דאס זיא דאס אנוואַכסען דעס פאָלענטהומס ניכט הינדערן וואָללע, אונד דאס אַרמע דייטשטהום גענען דאַסזעלבע שטעע, עבען

ווארף דער פּהרער דער קאָנזערוואַטיוען רויכ־הייט דען פּרייזגעגען פאָר, „דאַסס זיא דאַס פאַטערלאַנד דעם אויס־לאַנדע פרייזגעבען. אָב זיא דענן דאַס איבערוואַכערן דעם פאָלענטהומס ליינגען קאָנגען?״ אלס פּרעסט ביומארק איינטראַט, אונד זיינע גע־טרייען זיך גערײַסאַלל ערהאָבען, וואהרענד דיא אנדערן זטצען בלייבען.

נון העלט פּרעסט ביסמארק אין זיינער גע־וואהנטען קאַרגען שפּראַכע איינע רעדע, אין דער ער ערצאַהלטע, ווי דאס שטיקק פאָלען אין דייטש־לאַנד געפאָללען ווי, וואָיר זיך דייטשלאַנד עבען ניכט צו בעדאַנקען בריטבע. אויף דאס ווי קאָנינג פּרידעריך ווילהעלם III. דען פאָלען פּערשפּראָבען אונד צו־געזיכערט האבע, גבע ער קיי־נען פּפערלינג. דער ריקגאַנג דעס דייטשטהומס — זאַגטע ביסמארק — ווירד דאָפאָן הער, דאס דיא דייטשען קיין נאַציאָנאַלגעפיהל בע־זיטצען, זאָ אין עלזאַס וויא אין אונגאַרן, אין באָהמען וויא אין דען אָסטזעפּראָווינצען. אויר מיסען דיא דייטשע בעפאָלערונג אים אָסטען פערמערען, דיא פאָלנישע פערזונדען. דעסהאַלב דיא איינזוי־גען, ווי־ביר ווי אינז מיט דען נאַכבאַרשטאַאטען האבען. אונד ווען דער לאַנדטאָג נאָך צוגאַנגסמאַל זין מיסטרייען אויסשליכט, ווי ווערדען אינז ניכט הינדערן לאַסען, אינזערע פּפליכט צו טהון. עס וואָרט ניט דען פאָלנישען גרונדבעזיץ אים איינע מילליאָנען צו קויפען, אונד דיא פאָלען נאָך גאַליצען צו שיקען. ווי ווערדען דען בע־אַמטען פערבעטען פאָלגען צו הויראַטען. בים־מארק שלאָס זיינע רעדע מיט דער גראַסען אי־פּ־דענונג, אינדעם ער שריי: „אין עלזאַס־לאָטהרינגען וואָרע דער מיסטער, דער ניכט דינען מאָפּ אונד זיינע עהרע דראַנזעטצען, דאס פאָטערלאַנד צו ערטען.״

ווי נדהאָרסט זאַגטע דאַרויף: „בים־מארק גרייפּט אַנזאַן, ווען ווי איהם אבער דאס בראַנדזייגמאַאַל בעיילליגען, זאָ ווירד אַללעס ניט זין.״

אין פראַבעשטיק דעס

גראַטיס־פּראַמיענבילדעס

דער „יידישען פעסטער צייטונג.״

איזט אינז הייטע צוגעלאַסען אונד ווי טהיילען אינזערען אבאָנענטען דיא אנגענעהמע נאָכרי־כט מיט, דאס דאַסזעלבע אַללע אינזערע עריואַר־טונגען איבערטראָפען האבען.

דער שטאָף איזט בעראַנגטליך אים דעם יידישען לעבען גשאַפען אונד דיא איספּהיזונג איזט איינע זאָ הערליך געלונגענע, דאס ווי ניכט איסטין מאָגנע, דיעס שאַן הייטע אינזערען־טען אבאָנענטען מיטצוטהיילען.

שפּאַטעסטענס אַם 12־טען דעס נאָכסטען מאָ־נאַטעס ערהאַלטען אינזערען **אַמטליכען אבאָנ־ענטען** אין עקסעמפּלאַר דיעזעס בילדעס צו־געשיקט.

פעריין, „נאה-פעריין", „שארית ישראל", „צפניה", „שומר אמונים", „פייערהאלטונגס-פעריין" אונד אהנליכע אנדערע. צווייא גראסע שטארטע זינד עס אללין, דיא זיך דעם בונדע ניכט אנגעשלאססען: סינגינגאטי אונד קליעוולאנד, וואס עבען זא צו בערוהיגן איזט, אלס וואונדער נעהמען מוסס. דא דיא אין דיעזען שטארטען עריכטעטען גראסארטיגען יידישען שולען, וואזעניהייזער, בובלאטהעקען, שפיטאלער נור דער פערארינגונג פעלער אנדערער געמיינדען צו דאנקען זינד. איינע פערזאנען, דיא אן דער שפיטצע דער אדספעראינג שטעהען, זינד אינס אלס איינס רוס לאנד אויסגעוואנדערטע אונד אין אמעריקא אנגעשטעללטע ראבבינער בעקאנגט. דיעזע פעראיינגונג זאממעלט דיא איינצעלנען שטארלען דעם וואהלטהונס צו איינער לייכטערען זאכע — שטט צרקה, דיא ווער הערצלך בעגרוסען. אונד אוהר דאס בעסטע נעדייהען ווינשען! —

אנפראגען איבער לאוע אונד ווערטהאפיערע בעאנטווארטעט דאס באנקהויז מ. וועלטנער גראטיס.

פרעמיעראיאנס-איינלאדונג.

ווער עזיכטן א

בען איזט. 700 מאנן מיליטאר שטעללטען זייערער דיא רודע הער, דיא ווייגען פערזיינע־טער לאהנער־דאהונג געשטארבען ווארדען וואר.

* (טאדעס פאלל.) געסטערן פערשיעדען אין פאריז אינער אינזערער געאכטעטען גלייבענס־גענאסען, הערר לעווי קרעטיא, דירעקטאר דער פראנצאזיש־עגיפטישען באנק.

פראָפעסאָר ארמין וואמבערי

איבער זיינע טריאומפען אין ענגלאנד.

אינזערע לעזער דערפען זיך פיעלליכט נאך דעם בערימט געוואָרדענען וואָרטעם דעם ענגלישען קראנפרינצען ערזענגערן, דאס ער אנלאסלך דעם טריאומפפצוגעס, דען דער קלייגע הונגערנדע אונגארישע פראפעסאר ארמין וואמבערי (אלס בחור דער פרעסבורגער יעשיבה־ניע אנערים, אלס דארשל טשערעניע גענאנט) אים פארגען יאהרע דורך ענגלאנד געהאלטען, פאללען ליעס. וואמבערי וואר נאך אינער זיינער גלאנצענדען פארלעזונגען אין לאנדאן ביא לארד הארטינגטאן צו נאסטע געלאדען. ביא דעם נאכטמאהלע בעקלאגטען זיך דיא נאסטע דארביבר. דאס דער פרינץ פאן וואלס, דער איך צוגעגען וואר, דען בערהמטען אונגארישען דיכטער דערמאסען אין אנשפרייך נערטע, דאס דיא איבריגען אנוועזענדען מיט דעמזעלבען גאר ניכט שפרעכען מאגן. — אלס דער מארקי פאן לארס, שייגערזאהן דער קאנזיגן פאן ענגלאנד דען עמפפענדונגען דער נאסטע איסדרוק פערלייהענד, זיינען שוואגער, דעם קראנפרינצען דיא וואהרע אנטע, "הארזיגע אינטערעסען זיך מיט אינזערעם בערהמטען נאסט גאנץ אללין, אן אונסם קאממט גאר גיכט, דא אנטוואָרטעטע דער צוקונפטיגע קאָנג פאן גראסבריטאניען אונד קאזוער פאן אונדרען. בייטעע, איך אונטערהאלטע מיך גיכט, איך לערנע".

וואמבערי, דיעזער וואונדערבארע מאגן, האט דאמאלס אין ענגלאנד טריאומפפצ געפיערט, וויא זיא נאך ניע אין אונגאר אין דיעזעם שטאדצען לאנדע געפיערט האט, אונד איבער דיעזע זיינע טריאומפפצ הילט ער נעסטערן אבענדס אין דען לאקאליטאטען דעם דיעזיגען "ענגלישען־קלובס" (אם פראכטוואלל דעם אטעל טיגער) אינע פאר לעזונג, דער דיא שפיטצען דער אונגארישען געזעלל־שאפט בייוואהנטען. דעם האבאנטערעסאנטען,

*) פראזידענט דיעזעס הערפאראנזענדען קלובס איזט אונזער נאכבאר פראנץ פולסקי, נעגעראלסעקרעטאר: דער אויסגעצייכנעטע מאגיארישער אינזערעס בלאטעס, הערר אדאלף שטרוס.

דיא מאָרטיערין.

אוס דען ערלעבנישסען דער פראגער יודען.

(3־טע פארזעטצונג.)

מיט דיעזען הערליכען גאבען דער נאטור בעזאס אסתר אין שריפט, ליעבעדעס אונד הינגעבענדעס הערץ פיר אחרע אנגעהאריגען אונד פריינדע, אינע זעלטענע אפפפוללינגקייט אונד אינע פראמפטקייט אונד איבערצייגונגסקייט, וויא זיא נור אים הערצען דער עדערלסטען צו וואָרגען פפלעגט, פריהצייטיג האטטע זיא אחרע מישטער פערלאָרען אונד דער פאטער איבערטרוג דען ריכטען שאטץ דער ליעבע, דער אין זיינעם אינגערן וואהנטע אויף דאס איינצינע קינד, וועלכעס ווידער אללעס איפפאר, אים דעם פאטער דען פערלוסט צו ערזעטצען, דען ער דורך דען פאד איינעס ערדען פרייען וויבעס ערלייכטערן האטטע. נור פיר זיין איינצינעס קינד לעבענד האטטע אברהם דעמזעלבען אינע פיר דיא דאמאליגע צייט אונד פערהאלטנישסע זעלטענע ערציעונג אנגעדייהען לאפפען. ווער ניכט וויאוסטע, דאס דיא פאן אינער פיללע פאן ליעבריין אופפלאפפענע נעשטאלט אינע יודין וואר, האטטע זיא נעוויסס פיר אין אדעלנעס פרייליין נעהאלטען, זיא שטעלטע זיא לויטע מיט מייסטערשאפט, בענייטעטע דאס אינשטרומענט מיט נעשולטעס נעזאנגע, שפראך נעלייטיג יין דייטש, פראנצאזיש אונד זאנאר עטוואס לאטיניש, אינע שפראכע, וועלכע אללע נעבילדעטען דאמען דער דאמאליגען צייט צו שפרעכען פפלעגטען. דאס שטודיאם דער שאנען וויססענשאפטען וואר אויך אחרע אינצינע ערזאלונג אונד צערשיידענע אין דער אינזאמקייט. דער זיא אפט שאנעלאנג מיך פאן ענגלאנדערן אומרינגט: עס וואָרען דאס בערימטערשטאטטער ענגלישער אונד אמעריקאנישער צייטונגען, דיא מיר ענטגעגענגעריייט וואָרען.

נאכדעם דער פאָרטראגענדע זיינע ערלעבנישסע אין ענגלאנד געשילדערט אונד דיא וואהרהאפטגרז כארט גע פרייזנ שאפט אונד בעגייסטערונג דער פאָרגעזאהבען האטטע, דיא איהם אין לאנדאן, אין שעפפעלד, אין בירמינגהאם, אין עדינבורג אין זיין צו טהיל געווארדען וואר, כאס ער איזט דיא פאראיסיבטליכע צוקונפט ענגלאנדס צו שפרעכען. „עס גיבט אחרטע מיר דאדע בעפרידיגונג צו זעהען" — איזט זיאגטע ער" — „דאס דיא ענגלאנדער זיך ענדליך דער גיאסע דער געפאהר בעוואוסט וואירדע, דענן ביא דעם כאראקטער דיעזעס פאלקעס, ביא דיא זיינער ענערגיע אינד קלארעס וואללען, בעדייטעט דאס דען זיעג.— דיא פיינדע ענגלאנדס איירען זיך, ווענן זיא גלייבען, דאס דיא וועלטהערשאפט ענגלאנדס דאס אין וועלטרייך עפרייבטעס האט, אים גיעדרגאנגע בעפרייפפען וויא. איך האבע דען איינדרוקק עמפפאנגען, דאס ענגלאנדס מאכט אינד גראסע אים אויפשווינגען בעגייפען דיא. ענגלאנד שטעט יעטצט אין דער שוועלע אינער גראסען רעוואלוציאן; עס איזט אבער קיינע רעוואלוציאן מיט וואפפען, זאנדערן אינע זאלכע דעס גייסטעס. עס זינד דיא אמעריקאנישען פרייהייטס־אדעען, וועלכע יעטצט אין ענגלאנד צום דורכבריכע קאממען וואללען. דיא ענגלאנדער וואללען ווייטרליך פריא ווערדען אונד דיא לעטצטען רעסטע מיטטעלאלטערליכען דרוקקעס פאן זיך ווערפען. דער זיא נאך אלס אין דייזעם צייטלע טרעננט. אין אלטער ענגלאנדער זאגטע מר: „מר. גלאדסטאן מאן זיינער פאליטיק פערלער בעגאנגען האבען אונד נאך בעגעהען, אבער ער איזט דער מאן, דער אינז דיא פרייהייט אונד דיא גלייכהייט אללער שטאנדע ברינגען וויל, אונד דעס האלב ווערדען אללע ליבעראלען דעס פעראייגטען קאָנגרייכס אונד אינערשטעלך ביא אלס איסהאלטען." אין ערגיבונג זאגטע דער לאָרדמאיאר אין אפפענטליכער פערזאממלונג: „אבר 25 יאהרען זאגטע אונס אונגארן זיינען קאששוטה דער פיר דיא פרייהייט געקאמפפט אונד הייטע זענדעס עס אונס מר. וואמבערי, דער פיר דיא עלטע הילגע זאבע שטייטעט. אין טשער (עלען) פיר אונגארן". דיא ענגלאנדער זיינ אונשטייטיג דאס פרייהייטס אונד דאהער איהר דאס גלייכליכטעט פאלך דער וועלט אונד איך הענע קיינען הייסערען וואונש, אלס דאס אין שטראהל אחרער פרייהייטס־זאנגע איך אך אונזער אלטעס אומעס פאטערלאנד פאללע, וועלכעס־ערזעלבען אין זא האהעס מאסטע בעדרייטט איזט."

גייסטשפרייהענדען פארטראגע ענטגעהמען ווייר דיא פאלגענדען שטעללען:

עס איזט דאס אין גראסער טהייל דער בעווארנטען ערדע, אים ווערלכען זיך דער לאמפפ צוישען ענגלאנד אונד רוסלאנד וויט אינעם האלבען יאהרהונדערטע דרעהטע; עס איזט דעס מטטעל אוען דיא ווייגע, דעס מענשענגעשלעכטס. ענגלאנד דרינגט דא פאר אונד טראגט אבעראללהין ליכט, פרייהייט אונד פארטשריטט. פון דער ענגענגעוטטצען ווייטע דרינגט רוסלאנד פאר, אונד טראגט אבעראללהין ווידדהייט, אינטערדרוקונג אונד גייסטעסנאכט. דורך מיינע לאנגראהריגען אופענטראלט אין צענטראל־אזיען (וואמבע־ריי) ווענטע אין דיעזען לאנדערן זיינע פארשיינען באלד אלס מאראמערנישער דערשיין, באלד אלס בראהמאנישער פאנטיר, באלד אלס פיר־אבעטער, באלד אלס אנהאנגער־דעס טהרונס פארס, אונד דראנג אויף דיעזע וויזע, דא ער דיא שפראכע אונד וויסען דיעזער פאלקער מיט אינער שטיינגעמערטהען ראשהייט זיך אנאייגנעטע, וויטער פאר, אלס יא אין אירפאפאר) וואר אך אין דער לאגע, דאס פערדאנגגיספאללע פארדרינגען דער רוסיסען בארבאריא גגען דיא גרענצען אינדיענס וואהרצונגהמען, אונד אך דארף וואהל זאגען, דאס אך בייא דעס אנגעבארנען שטאלצע אונד זעלבסטפערטרייען דער ענגלאנדער דער ערסטע וואר, דער אין דער „טיימס" אונד אים „דאלי טעלעגראפ" אויף דיעזע געפאהר אויפמערזאם מאכטע, אך פאגד צערסט גיר אונגלייבגעס ערשטיינען אונד אלס אך פאר 25 יאהרען פערזיאלך מיט דארד פאלמערסטאן (דאמאליגער ענגלישער מיניסטער־פרייזידענט) אויבער דיעזע אנגעלעגענהייט שפראך דא לאבעלטע ער אראנגיש אונד מיינטע: „דא זינד אין אונגار אונד דיעזעס פאלק האטטע זיך שטעטס דורך אייגע לעבהאפטע פאנטאזיע אויס־געזייכנעט." דיא יאהרע קאמען אונד גינגען אונד מיט אהנען דיא ערגיגנסס, דיא מיינען אנוויכטען פאלרשטאנדע רעכטע גאבען. אך האטטע גיע אויפגעהארט אין דער ענגלישען פרעסס איין דיא פאן רוסלאנד דראהענדע געפאהר אויפמערזאם צו מאכען אונד אלס פאר אייגעס יאהרע ענגלאנדער אונד רוסען אין אפנהאנגסמאן איך אינאנדער שטיעסען, דא שרייבען מיר מיינע לאנדאנער פריינדע, דאס יעטצט דיא צייט דא זיא. וויא איך דיא פעדער הערען רעכטע אונד מיט דעם לעבענדיגען וואָרטע ווירקען אללע. אך יאהרע אין דער דרינגליכסטען וויזע אייגעלאדען, נאך ענגלאנד צו קאמען אונד דאזוערבסט פארטראגע אבער דיא צעגטראל־אזיאטישען ערייגנססע צו האלטען.

בעריטס אלס איך נאך ווען קאם, זאה איך איבערלאסען בליעב, ווענן דער פאטער אין נעשאפטען איבער לאנד גינג. אפט נאהם זיא איך דיא בייבעל צור האנד, דיא זיא אין דער אורשפראכע צו לעזען פערשטאנד, אונד דיא טיעפע פאָעזיע, וועלכע אים דען ווערזען דער פאללע אנגאהמע אין אחרעם הערצען. אין ווערכעם זיך דאס לעבענדיגע נעפיהל דער ליעבע אונד אנהאנגליכקייט צור רעליגיאן דער פאטער שפעס וואך ערהאלטען האטטען. אבענטשפרעכען פאן דער וועלט, נכם בעאיירט אונד בעאיינפלוסטס פאן דערען מאטעריעללען טריבען אונד דראנגען, הערדשטע אין פינגער, פאטס שווארמערישער צוג פאר. דער אין אחרע דען וואונש אויפקיימען ליעס. גליך אחרערע נאטענשטיינסטער אסתר אונד אנדערע נאקאטן פרוען דער ביבעל, פיר דען גלייבען דאס דאסטע אונד שווערסטע אפטער צו בריינגען. דיעזע שאנע לעבענד האטטע אחרע אינבעגייסטערונגגע געוואהרט נאך נכם אן דעס ריינען, קייען הערצען דער יונגפרייא פערזוכט אונד דאסזעלבע האטטע שלאגען לאסען, וואהר בעוואהרען זיך דיא בעסטען ווערנע דער יודענשאפט אים אחרע הארט אונד אויך פאן אנדערן דען פאטען דעס אבדעס. מאנכעס מאנגעהרערע האטטע דער בע צייבערנדע בליקק אחרערע אויגען אין אחרערן באנגקייט נעצאגען. אללע פאגדען פריינדליכע אויפנאהמע. אבער קיינער ערזאהנונג. פיר מאנכען דיעזער פערזעהער לעגטע אסתרס פאטער זעלבסט אין פרוואָרט אין. אללין דיא שטטעלטע שעטס פערזיינענד אחר הויפט אונד זאגטע: „דיא שטערסט אללין אויף דער וועלט. אך קאנן דיך נכם פערלאסען. ווענן אויך דיא ביבעל זאגט, דאס מאן איבער דען בונד דער עהע פאטער אונד מוטטער פערלאס־סען זאהל, אך בלייבע בייא דיר; דען אבענד דיינעס לעבענס צו אייגעס רוהיגען אונד צופרידענען צו נעששאל־טען, איזט מיינע אייגצינע לעבענסאויפגאבע."

פערגעבענס וזכטע אחר דער פאטער דיעזען נעראגקען אויסצו עדען אונד דאדורך הינצו־ווייזען, דאס עס וויינע זעהנזוכטנסטע האפפנונג דיא „פערזאָרגנס" צו זעהען, דיא שערצטע אבער זאלכע אויסערוגנגען מיט דער פראגע הינזוזע: „בין איך נכם זא פערזאָרגט, דאס מיך אללע מיינע פריינדינגען דארום בעניידען?"

אברהם ליעס ענדלך דיעזען נענענשאנד אללען, אלס ער זאה, דאס ער זיינע בעיעדזאמקייט פרוכטבאר עי־שאפפט, ער האפפט, דאסס דער צופאלל זיינגען ווערדע, ווא דיא אבזיכט אונטערלאג, אפפנטעט זיין נאפפפייטס הויז דען בעזוכערן, אונד יעדער אמפפאנג נאכמשטאנ פיר־איינגעט אין זיינען פרונקגמאכערן דיא יונגען מאנגער אונד דיא בלשתה דער מאדכען דער יודענשאארט.

נעהמען ווייר נאך דיעזען נאפהוענדיגען שילדערונג דען פאדען דער ערצאהלונג ווידער איך. ראשהבוד וואר דורך דיא אינלאדונג צום נייסטליכען עשוהס בעזאָרגט. דיא שאפטער וזכטע איהן צו בערוהיגען. יעדאך בעשאפפיגטע איהם דיעזער אויפטראג דען נאנצען אבענד אונד בעפאָר ער צו בעטטע גינג, ריעף ער זיינען דיינער קלאן הערביא אונד בעפאהל איהם, זיך אם פאלגענדען אבענד בעריייט צו הארטען. ער ווערדע איהן צום קלאפטער בעגלייטען, באנד אבער דעס דיינער אויך דיא וועלט, נימאנדען פאן דיעזעם נאנגע עשוהס צו ערצאהלען אונד איבער דען בע־זוך דעס נייסטליכען שטיללשווייגען צו בעקאנטען.

(פארזעטצונג פאלגט.)

אים אבגעאָרדנעטענהייזע

פאנד געסטערן ווייַדער איינמאל איינע „אינטערעס־סאנטע" זיטצונג שבאטס. אים ערסטען טהיילד דער זיטצונג וואורדע פיעל געלאבט, א�יי „יא דענן נישט האט דאָך איינער דער „באזען" זעבען אונד צוויאר איינער דער באַזעסטען געשפּראָכען. דאך שפּאסס ביי אייטע דעזוער פאטער קאממלאשי וואכסט איממער מעהר צום שלעכטערן דעם הייזעס הערא, זיין לערמיסטער „יסמאר אישטאצי" אָדער דער ליסטיגע קארל סאלאי ווירד נאנין געוויסס פערליינגען, וואס דער יאָקערע פאטער מיט זאָ אונשלייגער מיינע אים פלוידערטע, דאכס דאס נאנגע הייז אין הערלעס לאכען איסבראך אונד איין דיא „געשיטען פאר־מאנער ווידען" אין קראפטגעס „עלען" אים־בראכטע.

דענקען זיא, וואס דיזעס הערצער אין דער קוסטע ווייַדערפאהרען אוזט. ער ברייכטע געלד אונד שיקטע זיין געטראידע איין דען מארקט פאן פאָרקאנ. אונד וואס גלייבען זיא, אוזט געשעהען? דאס געטראידע וואנדערטע אבענדס אינפערקויפט אין דאס מאגאזין דעם הערן קאמלאשי צוריק. דענן דיא ווידען וואלטען עס גיכט סיי פון. „ער זאלל צום אישטאציא געהען!" זאגטען זיא (אונד דער ארמע גייסטליכע מיסטע וואכשיינליך אין דיא האנדע איינעס קייסטליכען וואכטעס פאללען, דער אים איין 65 פראגענגס אין אנלעהען גאב, דענן דער יידישע וואכטער, דער אים זאגטע איין 12 פראגענגס צו לייהען פפלעגטע, שיקקטע אזען איין צו אישטאצ.) אונד דאס ערצאהלטע קאמלאשי צוי גראסען הייטערקייט דער לאנדעסבאטער דעם אבגעאָרדנעטענהייזע. אונד ווייל מאן אים אוזס גע־זיכט לאכטע אונד דען פארקאנער ווידען געכט גאב, בעציכנעטע ער אין ווינער וואטה דיא ווידען דיזעס לאנדעס אלס שמאראגד.

דער לעגטע זיך אבער דער פראוידענט אונס מיטטעל אונד מאכטע דען שפּפּעגדען אנטסע־מיטען דאריף אופמערקזאם. דאס ער זעכסמאל הונדערטטויזענד אייזיאָנער דיזעס לאנדעס בע־לייהנע, וואס גיכט געדולדעט ווידען קאנן.

(אין „עלען" דעם פראוידענטען אונד אין „עלען" דען וואקקערען פארקאנער ווידען! — דיא רעראקציאָן).

„פארטריאונס מאגטעס, עס נאכצעטר ריד־כולים מיס", (עס קרייסען דיא בערגע אונד געבארען איינע לאכערליכע מיז) אן דיזעון בערגמטען דא־מיגישען זאטץ עראינגערטע דער צוויטע טהייל דער זייטע דער מאפפערען פאטריאטישען סערבען קאמפפען אלל. דיא לעגיאָן זאלל מיזענד מאנן צאהלען אונד ווערדען זיא זיך אז אידרע וואקקערען לאנדסלייטע ווענדען, זיא דורך גלדשפּענדען אונד בייטרעטע צו לעגיאָן צו אונטערשטעצען.

* (אין דער קישפּאלדי־גע זעלל שאפט.) דיא דער אונגאריישען לטע־ר אזטר אדזע נדאזטיגיס ווידמעט אונד אידרע נאמען צו ערדען דער גראסען אונגאריישען שריפט־שטעלער, ברידער קישפּאלדי פידרט, הינגלט מיטמויאך אידרע אהרעפּפערזאמלונג אב. ביא דיזער געלעגענהייט וואידען אינגע גערוכ־טע דער יערבבערדמטע שפּאנישיידישען דיכטער שלמה אבן גביראל אונד ידא הלוי פאר־געלעגען, דיא פאן לעאפאלד קעטשלעמעטי (יו דע אונגאריישע אובערזעטצט וואדען זינד. גאבריאלס „אבגעריכט אויף סאמוער" (יידישען שפּאנישע מינסטער) אונד דעם דכטערפּיכטען האלעויס „איין דעם שיפּפּפאהרט נאך פאלאסט־נא", „לעבען", פרינד, אונד צאָן", „האכצייטס־לידער", אונד נאך אנדערע גענטפּעסטלטען איינען וואהרען ביפאללסשטרם. בגואנדערס האלעויס „איפמנטערונג צור לעטצטען דייזע".

* (פערזאנען פערזאנען פּר־אנגנט.) נאך איינער בעלעגראפּ שען מעל־דונג איזט פארגעסטערן אין אכסאן (אמעריקא) דאס גראסע ארמענהיז גאנצליך נידערגע־בראנגט. דא דאס פיער ראט אום זיך גרייפ, וואר עס ווידער אונמאגליך, אללע אינ־זאסען צו רעטטען. פערזאנען אנגען דאזנטער ארזינגע, בלינדע אונד טיבשטומע, פאנדען דען טאד אין דען פלאממען. מעהר אלס דרייסיג בעיאדנער דער הייזעס, דיא איס דען פענסטערן איף דיא שטראססע שפּרענגען, האבען זיך געפאהרליך פערלעטצט.

* (צעהן מיללאנען פּאלשע גאטען.) אין דען איטאליענישען שטאדטען כאי־ליא־י כאטאניא אונד פאלערמא וואורדען דיזער טאגע 30 מיטגליעדער אייגער פאלשמינצעראנדע פערהאפטעט. אין כאטאניא וואורדען דריפּפּ־עסטען, דערען זיך דיא פאלשער בעדיעטען, אויא פיר צעהן מיללאנען פאלשע נאטען אין בעשראנ גע־נאממען.

* (ארבייטערראנרעהען.) אין דען גראפארבגען אייזענווערקען צו דעמאז, אים ווידלינען פּאנכרייך, זינד פארגעסטערן ארבייטער־ארזרוהען אויסגעבראכען. אן 2000 ארבייטער שטעל־טען דיא ארבייט אין, וא וארפען דען דירעקטאר דעם ווערקס צום פענסטער הינאוס, טראטען איהן מיט דען פיסען, אין פאלגע דעסען ער געשטאר־בען איף זיינע דער טאפפערען פאטריאטישען סערבען קאמפפען אלל. דיא לעגיאָן זאלל מיזענד מאנן צאהלען אונד ווערדען זיא זיך אז אידרע וואקקערען לאנדסלייטע ווענדען, זיא דורך גלדשפּענדען אונד בייטרעטע צו לעגיאָן צו אונטערשטעצען.

* (אין דער קישפּאלדי־גע זעלל שאפט.) דיא דער אונגאריישען לטע־ר אזטר אדזע נדאזטיגיס ווידמעט אונד אידרע נאמען צו ערדען דער גראסען אונגאריישען שריפט־שטעלער, ברידער קישפּאלדי פידרט, הינגלט מיטמויאך אידרע אהרעפּפערזאמלונג אב. ביא דיזער געלעגענהייט וואידען אינגע גערוכ־טע דער יערבבערדמטע שפּאנישיידישען דיכטער שלמה אבן גביראל אונד ידא הלוי פאר־געלעגען, דיא פאן לעאפאלד קעטשלעמעטי (יו דע אונגאריישע אובערזעטצט וואדען זינד. גאבריאלס „אבגעריכט אויף סאמוער" (יידישען שפּאנישע מינסטער) אונד דעם דכטערפּיכטען האלעויס „איין דעם שיפּפּפאהרט נאך פאלאסט־נא", „לעבען", פרינד, אונד צאָן", „האכצייטס־לידער", אונד נאך אנדערע גענטפּעסטלטען איינען וואהרען ביפאללסשטרם. בגואנדערס האלעויס „איפמנטערונג צור לעטצטען דייזע".

* (פערזאנען פּר־אנגנט.) נאך איינער בעלעגראפּ שען מעל־דונג איזט פארגעסטערן אין אכסאן (אמעריקא) דאס גראסע ארמענהיז גאנצליך נידערגע־בראנגט. דא דאס פיער ראט אום זיך גרייפ, וואר עס ווידער אונמאגליך, אללע אינ־זאסען צו רעטטען. פערזאנען אנגען דאזנטער ארזינגע, בלינדע אונד טיבשטומע, פאנדען דען טאד אין דען פלאממען. מעהר אלס דרייסיג בעיאדנער דער הייזעס, דיא איס דען פענסטערן איף דיא שטראססע שפּרענגען, האבען זיך געפאהרליך פערלעטצט.

* (צעהן מיללאנען פּאלשע גאטען.) אין דען איטאליענישען שטאדטען כאי־ליא־י כאטאניא אונד פאלערמא וואורדען דיזער טאגע 30 מיטגליעדער אייגער פאלשמינצעראנדע פערהאפטעט. אין כאטאניא וואורדען דריפּפּ־עסטען, דערען זיך דיא פאלשער בעדיעטען, אויא פיר צעהן מיללאנען פאלשע נאטען אין בעשראנ גע־נאממען.

* (ארבייטערראנרעהען.) אין דען גראפארבגען אייזענווערקען צו דעמאז, אים ווידלינען פּאנכרייך, זינד פארגעסטערן ארבייטער־ארזרוהען אויסגעבראכען. אן 2000 ארבייטער שטעל־טען דיא ארבייט אין, וא וארפען דען דירעקטאר דעם ווערקס צום פענסטער הינאוס, טראטען איהן מיט דען פיסען, אין פאלגע דעסען ער געשטאר־בען איף זיינע דער טאפפערען פאטריאטישען סערבען קאמפפען אלל. דיא לעגיאָן זאלל מיזענד מאנן צאהלען אונד ווערדען זיא זיך אז אידרע וואקקערען לאנדסלייטע ווענדען, זיא דורך גלדשפּענדען אונד בייטרעטע צו לעגיאָן צו אונטערשטעצען.

* (אין דער קישפּאלדי־גע זעלל שאפט.) דיא דער אונגאריישען לטע־ר אזטר אדזע נדאזטיגיס ווידמעט אונד אידרע נאמען צו ערדען דער גראסען אונגאריישען שריפט־שטעלער, ברידער קישפּאלדי פידרט, הינגלט מיטמויאך אידרע אהרעפּפערזאמלונג אב. ביא דיזער געלעגענהייט וואידען אינגע גערוכ־טע דער יערבבערדמטע שפּאנישיידישען דיכטער שלמה אבן גביראל אונד ידא הלוי פאר־געלעגען, דיא פאן לעאפאלד קעטשלעמעטי (יו דע אונגאריישע אובערזעטצט וואדען זינד. גאבריאלס „אבגעריכט אויף סאמוער" (יידישען שפּאנישע מינסטער) אונד דעם דכטערפּיכטען האלעויס „איין דעם שיפּפּפאהרט נאך פאלאסט־נא", „לעבען", פרינד, אונד צאָן", „האכצייטס־לידער", אונד נאך אנדערע גענטפּעסטלטען איינען וואהרען ביפאללסשטרם. בגואנדערס האלעויס „איפמנטערונג צור לעטצטען דייזע".

* (פערזאנען פּר־אנגנט.) נאך איינער בעלעגראפּ שען מעל־דונג איזט פארגעסטערן אין אכסאן (אמעריקא) דאס גראסע ארמענהיז גאנצליך נידערגע־בראנגט. דא דאס פיער ראט אום זיך גרייפ, וואר עס ווידער אונמאגליך, אללע אינ־זאסען צו רעטטען. פערזאנען אנגען דאזנטער ארזינגע, בלינדע אונד טיבשטומע, פאנדען דען טאד אין דען פלאממען. מעהר אלס דרייסיג בעיאדנער דער הייזעס, דיא איס דען פענסטערן איף דיא שטראססע שפּרענגען, האבען זיך געפאהרליך פערלעטצט.

* (אין דער קישפּאלדי־גע זעלל שאפט.) דיא דער אונגאריישען לטע־ר אזטר אדזע נדאזטיגיס ווידמעט אונד אידרע נאמען צו ערדען דער גראסען אונגאריישען שריפט־שטעלער, ברידער קישפּאלדי פידרט, הינגלט מיטמויאך אידרע אהרעפּפערזאמלונג אב. ביא דיזער געלעגענהייט וואידען אינגע גערוכ־טע דער יערבבערדמטע שפּאנישיידישען דיכטער שלמה אבן גביראל אונד ידא הלוי פאר־געלעגען, דיא פאן לעאפאלד קעטשלעמעטי (יו דע אונגאריישע אובערזעטצט וואדען זינד. גאבריאלס „אבגעריכט אויף סאמוער" (יידישען שפּאנישע מינסטער) אונד דעם דכטערפּיכטען האלעויס „איין דעם שיפּפּפאהרט נאך פאלאסט־נא", „לעבען", פרינד, אונד צאָן", „האכצייטס־לידער", אונד נאך אנדערע גענטפּעסטלטען איינען וואהרען ביפאללסשטרם. בגואנדערס האלעויס „איפמנטערונג צור לעטצטען דייזע".

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (דיא אנגעלעגענהייט דעם „בונדעס") האט אין דען לעטצטען טאגען איינען בעדייטענדען פארטשריטט צו פערצייכנען. עס האב־בען זיך נאמליך דיא אבגעאָרדנעטען מארשיי־אלמאנן, דר. פּראגין כארין, דר. פּיל מאנדר, דר. גענטגי אונד אנדערע הער־פּאָרגאנגדע מאנגער אונערער מאנפּעסמאן דעם בונדע אנגשיל עסען ערלארט. מאנגען אבענד 81 אוהר פינדעט אין דער וואהנונג דעם הערן מ. סאבאלטשי אונטער פּאָרזיטין דעם הערן ערנסט מעזע אינע בעראטונג דעם עגגערן מאמטעס שאפטס. — דער „בונד" צאהלט הייטע בעריישט 156 מיטגליעדער, שטידענטען, בעאמטע, קייפּלייט, פּראפּעסאָרע, אַרצטע אונד אדוא־מאטען.

* (אינגאונגאריישע לעגיאָן.) דיא אין סערביען לעבענדען אונגארן האבען אין אללער שטילליע 70,000 פּאנכ צוזאמممענגעשאפפען אים אינע אונגאריישע לעגיאָן צו בילדען. דיא אז־ען זיך זאָפּפּרט ווידער. אום דיא סאָליציייא הערבייאצו־האלען. אנדערע בעשאפטיגען זיך מיט דעם פאן פיל נע־רעפּפּעטען, דער אויס מעהרערען וואונדען בלוטענד. אהנ־מאכטיג נעוואָרדען וואר.

אונגערדעם וואר אין פאָליציייקאָממיססאר מיט אי־נינען שוטצלייטען הערבייגעקאָממען. היער פאנדען דיא דען פאן פיל נערעפּפּעטען ביא פאללעס בעוואוסטיין. זיינע וואונדען וואָרען נור אונבעדייטענד. דער בלוטפּעלוסט האפּפּט איהן בעטיבט. דיא שוטצלייטע האלטען צוויא דראשקען הערביא. אין דיא אינע בראכטען דיא דען נע־רעפּפּעלטען מאָרדער; אין דיא אנדערע שטיגן דר קאָפּ־מיססאר אונד עזוכטע פיל, נאכדעם דיזעער זיין פּפערד דורך אינען לאהנדיינער אין דיא שטאדט שיקקטע, אונד דען נערעפּפּעטען מיט איהם אינצוזטיינען. אום נאך דעם פאָליציייא צו פאהרען.

אונטערוועגס וואר אין פאָליציייקאָממיססאר מיט אי־נינען שוטצלייטען הערבייגעקאָממען. היער פאנדען דיא דען פאן פיל נערעפּפּעטען ביא פאללעס בעוואוסטיין. זיינע וואונדען וואָרען נור אונבעדייטענד. דער בלוטפּעלוסט האפּפּט איהן בעטיבט. דיא שוטצלייטע האלטען צוויא דראשקען הערביא. אין דיא אינע בראכטען דיא דען נע־רעפּפּעלטען מאָרדער; אין דיא אנדערע שטיגן דר קאָפּ־מיססאר אונד עזוכטע פיל, נאכדעם דיזעער זיין פּפערד דורך אינען לאהנדיינער אין דיא שטאדט שיקקטע, אונד דען נערעפּפּעטען מיט איהם אינצוזטיינען. אום נאך דעם פאָליציייא צו פאהרען.

אונטערוועגס וואר אין פאָליציייקאָממיססאר מיט אי־נינען שוטצלייטען הערבייגעקאָממען. היער פאנדען דיא דען פאן פיל נערעפּפּעטען ביא פאללעס בעוואוסטיין. זיינע וואונדען וואָרען נור אונבעדייטענד. דער בלוטפּעלוסט האפּפּט איהן בעטיבט. דיא שוטצלייטע האלטען צוויא דראשקען הערביא. אין דיא אינע בראכטען דיא דען נע־רעפּפּעלטען מאָרדער; אין דיא אנדערע שטיגן דר קאָפּ־מיססאר אונד עזוכטע פיל, נאכדעם דיזעער זיין פּפערד דורך אינען לאהנדיינער אין דיא שטאדט שיקקטע, אונד דען נערעפּפּעטען מיט איהם אינצוזטיינען. אום נאך דעם פאָליציייא צו פאהרען.

אָלליעטאָן.

דיא אויסגעקלאָרטען.

(86-פאָרזעטצונג.)

פיל לייט איף דיא וויללא צו, אונד אָפּפּעטע דיא אונפערשלאָסענע הויזטהירע. איף דער פרוו שאנד איין מענש, אים בעגרייפּפּ מיט אינעם בייל אינעם אנדערן איף דעם באָדען לייגענדען מענשען דען קאָפּ צו שאנד־טען. וויא דער בלוטיגע וואר פיל הינצונאָיל־לט; ער פאקטע דען מאָרדער פאָן הינטען, ענטריסס איהם דאס בייל אונד שלייטרעט עס וויידער פאָרט. נון בעגאנן איין פורכטבאָרעס רייגען, דען טראָפּפּן דער פאָרטהיילהאפּפּט שפּעללונג פוילס נעלאנג עס איהם ניכט זאָגלייך, דעס מאָרדערס הערר צו ווערדען. דא דיזער איהם אין קאָפּערקאָפּ וויידער איבערלאנגען וואר. ער האפּפּט זיך זיינעם זיינגרלייכען אנ־רייפּפּער ענטוווידען, אונד פאקקטע איהן יעפּצט מיט רייַ־זענקראפּפּ אין דער קעהרע, אום איהן צו ערדראָסעלן. אין דיזעם אויגענבליקקע האפּפּט זיך דער אם באָדען לייגענ־דע, פאָן דעם מאָרדער נעקריגבעלעט מענש ווינער באנדע ענטלעדיגט. אונד קאָם נון זיינערזייטס זיינעם רעפּפּער צו הילפּע. דען פערזייגענדען אנפּפּרעגונגען ביידער נעלאנג עס ענדליך, דעס ראזענדען הערר צו ווערדען אונד איהן צו פּפּפּסלן.

אונטערדעם האפּפּט דאס נעשריי לייפּפּ פאָן דער שטראפּפּע הערבייגעצאָגען. איינע מאָנער האפּפּטען, וויא פאָרהין פיל, דיא נפּפּעטהירע איבערשפּרינגען. דיזע אייל־פּפּען נונמעהר הערביא: איינער פאָן איהנען ענפּפּרינ־

דעם איף דיא בוישפּעללע צו טראגען, וועלכע דער ארבי־עאקט מיר דיא בעצאהלונג דער איינעעלענען האנדווערקער ברוכט. מיין וועג פיהרט מיך שפּעטס אן דער וויללא פאר־איבער, אין וועלכער הויפּט מיין לעבען בעדראָהט וואורדע דער בעוועצער דערזעלבען אויזט איין קינדמערד, וועכער נענענוווארטיג אין אמעריקא וויללע. יעדעסמאל, וועגן איך פאָראיבערגעגנג, שמאנד דער הויזאָאָמיסטער דעם קינדס־לערס. דער אללין דיא וויללא בעוואָהנט. אן דער טהיר, אונד ערקונדיגטע זיך ביי מיר נאך דען פאָרטשריטטען דעס נייבוזיס מיינעס פיינציפּאלס. איך מאכטע קיין העהל אויס דעם צוזעקקע, דער מיך דענעלמאסס אן דעם ענדע דעס מאָנאטס דאָרט פאָרביפּיהרטע, דענן זאָוואהל דיא שפּעללונג אלס איך דיא פערזאָנלייכקייט דעס מאנגעס ליעסען מיסטריזען נכט ביי מיר אויפּקאָממען. איך הייטע שטאנד ער פאָר דער טהיר אונד רעדעטע מיך אן. איך ער־צאהלטע איהם, דאס איך הייטע אייגע אונגעוואהנליך נאָפּפּטע סיממע. צוויקא 30000 מאָרק, ביי מיר טראגע. אלס איך איהם פאָן דער קינפּפּטען איינרייטונג דער נייען וויללא שפּראך, מיינטע ער, דיא־יענינע דיינעס הערן דיא פיעל פאָרטהיילהאפּפּטער אונד עלענאמטער, אונד ערזוכטע מיך, מיך פּפּרזאָנלייך דאָאָן צו איבערזיינען. אָהנע ארג פאָלגטע איך איהם דורך דיא נייטטערטהירע, דיא ער הינטער אונס פּפּרשלאָס. אלס וויר אין דיא וויללא איינגעטרעטען וואָרען, פיעל ער פּלאָצלייך איבער מיך הער. אונד וויא וואָהל איך מיך פערצווייפּלונגספּאָלל צור וועהר זעטצטע, נעלאנג עס דעם פיעל שטאָרקערען מאנגע, מיך צו קנעבען אונד מיר דען מונד צו פערשלאָסען."

(פאָרזעטצונג פאָלגט.)

דיא שאנאַלישען יודען.

פאַן אַדאָלף שטרוס.

(I. קאפיטעל.)

וואָהרענד מיינער לעצטען רייזע איבער דער באַלקאַנהאַלבאינזעל מאַכטע איך אין בעלגראַד דיא בעקאַנטשאַפט דעם הערן דאָווידעס, מיטגלידער דעם סערבישען דיפּלאָמאַטישען קאָרפּס אונד איינער דער איינפלוסרייכסטען יינגערען דיכטער סערבינס. הערר דאַוידעס איינערטע זיך מיט וואהרער בעגייסטערונג איבער דיא שפּנאַלישען יודען, דערען מאָראַל אונד פאַם לייגלעבען ער אַלס מיסטערגלטיג בעצייכנעטע. מיט וואהרער שוואַרמעריא שפּראַך ער איך פאַן דער קינדהייט, וועטערייניהיט דער שפּאַנאַלישען פּרוינען אונד מאָרבען, דיא זיך איך דורך אירע איינגאַרטיגע שאַלהיט אונד בעזאָנדערען פעסטעלונגען דיעבריגען הערפאַרטהונען.

פאַר מיינער אבריינע איבערראַשטע מיך הערר דאַוידעס מיט איינעם 45 יאָהרען שטאַרקען מאַנשרייבטהאַפּטען אין סערבישער שפּראַכע, דאַס ער מיר צום געשענקע מאַכטע, איבער דאַס איך איך מיינער ווייטערריינע מיט וואהרעם זעלעבפּערגנגען גלעזען האָבע. דיא אַרבייט דעם טרעפליכען שריפטשטעללערס פּהרט דען טיטעל

„נאַ-אַמאַ“

אונד אוט אים דעם יידישען לעבען געשאַפט. איך מאַכטע דיא אַרבייט עהער „אין ערצאַהלטעם געמאַרך“ אַלס איינע „גאַרעלע“ געגענען דענן דער פּערפאַסער האַט דא מיט פאַללען דאַנדען איינען גיטיקהלבען גרייפּ הערקס אונס פאַללע לעבען געטראָן אונד דיא געשעאַלטען אונד וטאַ-צאָגען דיא ער שילדערט, זונד זא טרייא אונד לעבענפאַל. דאַס מאַן זיא פאַטאַראַפּהיס צו זעהען גליבט. אין איינציגער פּאַרזאָהיס אוט עס דיא דער סערבישע פאַטריאָט דען יודען מאַכט אונד דער אים יעדעם קאַפּיטעל זיינער נאַטיוועלע הערפאַרקלענגט: דאַס זיך נאַמליך דיא יודען נאָך איממער אַן דיא שפּאַנישע שפּראַכע קלאַמערן. דיעזעלבע אין איהרען סינגאָגען אונד פאַמיליען געברויכען דיא סערבישע שפּראַכע נור אים נאַטה אונד שלעכט שפּרעכען.

„... זיינען אינזערע ברידער דיא הערבראַיִשע שפּראַכע דער סערבישען פאַרזעהען מאַכטען — זיא האַבען דער דיכטער איינמאָל זיינען הערן, איינען שאַנען אונד בעגייסטערען יידישען יינגלינג, אים פּאַסען — דאַס מאַכטע אין נאָך פּעשטהען, דאַס דיא אבער אַרם פּרוי, לייבעדיגטעטע ברידער סערבינס, דיא שפּראַכע שפּאַנענדע שפּרעכען, אונד אהרע קינדער אין דיעזער שפּראַכע ערציעהען, דאַס אוט איינערעכט אונד וודערדינג. אוט דיא פּרדאַכטונג שפּאַנישע שפּראַכע עשיא שאַנער, הייליגער, בייסער אַלס דיא שפּראַכע דעם פאַטערלאַנדעס! שפּאַנען האַט אינערע אהנען דען גרייאַפּפּען מיאַלען, דען פּרבטבאַרפּען מאַרטערן פּרייגעגעבען, האַט זיא אהרער פּרייהייט אונד אהרעס לעבענס גערייכט שפּאַנען האַט אונזערען פאַטערן שיינטהיפּען ערבייטעט, טייזענדע לעבענדיג פּערבראַנט אונד צעהטויזענדע אין דען פאַרטערקאַמפּען דער אונקייזאַן צור אונאַהמע דעם קייסעטהומס גייזאָנגען, אונד זייר. דיא נאַכקאָמען שפּרעכען נאָך נאָך אהרהונדערטען מיט פאַרליעבע דיא שפּראַכע דיעזעס שפּאַנענס אין לאַנדערן, וואָ זייר אונד אונגעשעאַרט אונזערע הילגע דערלאַנען איבען קאָנגען, וואָ זייר אַלס בייגער, אַלס ברידער דער הערצעגערען נאַציאָן בעשראַכטעט ווערדען אונד מיט אַללען רעכטען אונד פּייהיטען דער איבערגען בעוואהנער איינגעשטאַנדען זונד . . .“

דאַך קעהרען ווייר צו „נאַ-אַמאַ“ צוריק:

נאַ-אַמאַ אוט איין הערבראַיִשער פּרייגנאַמע אונד בעדייטעט דיא לעבליכע, דיא שאַנע, אין דער הייליגען שריפט בעגעגענען ווייר דיעזעס נאַמען גליך אים ערסטען קאַפּיטעל דער פּעפּאַנגענשעשיכטע; נאַ-אַמאַ ווערד נאַמליך אַלס דיא שוועסטער תובל קין, דעם ערסטען בבלישען שמיעדעס גענאַנגען.

נאַ-אַמאַ, דיא 18-יאָהריגע טאָכטער דעם ע ה-רענווערטהען יאָעל אַלטווירא אין בעלגראַד, וואָר דאַס שאַנסטע מאָדבען דעם „מאהאלא“ (יודענפּעריטעל) אַללע דיא מאַרפּערליכען רייצע, וועלכע דער קאַנגליכע דיכטער אין זיינעם „ליעד דער לעדער“ פאַן זיינער שאַפּערין, פאַן דער שאַנען, פאַן דער פּראָמענען (רעיתי, יפּתי, תמתי) אויפצאַהלט, אַללע שיינען דיא אין נאַ-אַמאַ פערעיניגט צו זיין, אונד עס דאַרף דורכאַוס ניכט וואונדער נעהמען, דאַס ברוך אַלאַהיִם אים ניט, דער 21-יאָהריגע זאָהן דעם רייכען אונד שטאַלצען אברא-האַם אַלאַהאַלים זיך אין נאַ-אַמאַ שטערבליך פּערליעבט אונד פאַר זיינעם פאַטער דיא בעשטיממטע ערלאַרונג אבגעגעבען, נאַ-אַמאַ, אַדער קיינע: —

אונד נון אבערגעבען ווייר דעם דיכטער זעלבסט דאַס וואָרט:

„... דיא גאַסען דעם מאהאלא וואָרען אויסערדענגלעך בעלעבט, אים „אַלט“ (יעניר טהיל דער יודענשטאַדט, דער זיך אין דען אַלטען דעם דאַנישטראָמעס אויסבייטעט) האַט פאַסט יעדעס הייז איינען גאַרטען אונד גראַסען האָף, אין דען זאַממעראַבענדען פּערזאַממעלן זיך אין יעדעם דיעזער גאַרטען מעהרערע פאַמיליען אונד הוי אונד דיא אייך פּרעמדען; דענן דאַס הייז דעם שפּאַנאַלען אוטו דעם פּרעמדען וואָ דעם איינהיימישען גליבענגענאָסען שטעטס געפּעגעט אונד דיא גאַסטפרייהליכע הייז פּיא האַט אימער אהרעגנד איינע וואַהלשטעלקעגיגע שפּייזע אַרעד איינען לאַבענדען טראַנק אים פּאַראַטהע, פאַן דענען דער אַנגעקאָמענע גענאָסען מיט. וועגן ער זיך דיא פאַמיליע ניכט צום פּיגדע מאַכען וועלל. דיא נאַסטפרייהליכע שאַפט, אונד בעזאָנדערס דאַס בעזייטהען אַרטער אַנראַמפּלונגען אוט איינע דער שאַנסטען איינגעשאַפטען דעם יידישען שטאַמעס. וא האַבען דאַס נאָך פאַן אַהרעם אוראַהנע, דעם פאַטריאַרכען אבראַהאַם דער, דער דען דריא פּרעמדען מאַנגערן — וא דיא הילגע שריפט ערצאַהלט — עגטגעגענגעלט אונד דיא פּאַרטליך אַנפּלעהטע אין דין הייז אינצוקעהרען אונד זיך פאַן אים בעוויטהען צו לאַסען. יעדער שפּאַנאָלישע יודע אוט דעסבעצייגענדען אין אבראַהאַם אים קלענען. (*

ביא אינער זאַלבען צוזאַממענקונפט ווערדען טעפּפּבע אין דער ערדע אויסגעבייטעט, איך ווערען דיא פּערזאַממעלטען פּלאַטען נעהמען, אין זאַנגער אָרדע אונדערין פּנדעס זיך אין אינעם עדען זאָרבען קרייזע אונד עמאַנד דער דאַ דאַ ירא אין אינגאַרטענס מיטקאַנטשטעמענס שפּאַנישען אויסשפּרינגען שפּעלען קאָנן, פּנדעט זיך אין דער הענגעל איך. טיאַבלאַנקא, דיא וואַהלבעקאַנטע זאַנגערין דעם מאהאלא, ווילטע אין דיעזעס אבענד אים הייז דעם פאַטערס דער שאַנען נאַ-אַמאַ נעבען איהר זאַסען אינגע פּייגע. דיא דען אַלטען שפּאַנישען נעזאַנג. דען דיא טיא אַנשטאַמטע מיט מיט דען זיסען ליעדען שאַנען דער דאַדא בעגלייטעטען, דיא אַנווייזענדען יינגען מאַרבען ווערדען שעטטס דען שלוסזאַטץ דער שאַנען שפּאַנישען ראָמאַנצע:

„... מאַס טע קייעראַ, מאַס טע אַמאַ
קויע אַל רעי קאַן טו פּאַנאַדאַ.“

(מעהר ליעבע איך דיך, מעהר בעטע איך דיך אין, אַלס דיעס איין נעוואַלטיגער קאָנג פערמאָגטע.)

דיא מאַנגער זאַסען אבזיטס אין איינער גרוסס אונד לייטשען דער ערצאַהלונג איינעס אים פערגעס לאַנדע אנגעקאָמענען פּרעמדען, דער גאַר פּיעלעס אינבעקאַנגטעס פאַן דען בייטערן אים אַסטען צו בעריכטען וואָסטע.

(פּאַרטעטונג אין דער נאַסטען פּר יאַאַ נומ.)

*) וואהרליך, אין זאַלבען צייגניס, אויסגעשטעללט פאַן איינעס הערפּאַראַנגענדען בייסליכען שריפטשטעללער, מאַכט אונזערען שפּאַנאָלישען גלייבענסגענאָסען אַללע עהר. וואַס אונז אבענדלאַנדישע יודען בעטרעפט, וא האַבען ווייר דיא איינגעשאַפט אונזערעס עצאַטעריס אבראַהאַם אינגאַפערנע ביבעראַלשען, דאַס ווייר אויך לייגען, וועגן ווייר איינען פּרעמדען אימען ערבלייקען. — ד. רעדאַקציאָן.

טיטלער-אַו. טאַפּעצירערמאָבעל

פּיר מעהרערע הונדערט צימער שטעטס פאָרראַטהיג.

דיא איך בעקאַנגטליך אין סאָלידען אַמאַריקאַטען יערע קאָנקורענץ מיט לייכטינקייט בעשטעהע, עמפּפעהלע איך מיינע מאָבעלניערלאַגע בעזאָנדער. פּיר הייראַטהסאַיסשטאַטטונגען אונד גראַסערע מאָבעלירונגען. — אַללוסטרירטע פּרייסקוראַנטע גראַטיס

נייא! אונאַבערטרעפּפּליכע שטייגבאַרייט פאַטענט אַלאַסטיש בעשטעמאַטראַצע (גאַנצע בעטטאינרישונג אין איינעס שטיקע) לייכט צים טראַנספּאָרטירען. 12 פּל. בים ערצייגער:

STEINBACH SÁNDOR.
Budapest, Franz-Josefsplatz Nr. 6.
vis-à-vis der Kettenbrücke.

EQUITABLE,

Lebens-Versicherungs-Gesellsch.ha
New-York.
gegründet im Jahre 1859.

Versicherungs-Kapital 1884 bis 31. Dez.	fl. 788,995.384
Vermögen der Gesellsch. » » » »	fl. 148,312.910
Gewinn Reserv . . . » » » »	fl. 26,733.223
Die im Jahre 1884 abgeschlossenen neuen Versicherungen betragen	fl. 216,436.495

Der ganze Gewinn wird unter den Versicherten vertheilt.
Jede polizze wird nach 3 Jahren unanfechtbar.

General-Vertretung für Ungarn:
Budapest, VI., Andrássystrasse Nr. 12.

קלאַסאָן אונטאַל

בודאַפּעסט, IV. בעז. קראָנפּרינצנגאַסע נו׳. 9.
עמפּפעהלט זיך צו צו שנעללען אנפערטיגונג פאַן אַללען נאַטשטונגען

שטאַמפּיליען מיט דאַטום

פּיר געמיינדען, ראַבבינער, מאַטריקעלפּהרער, שילען, נאָטאַרען אונד פּרייוואַטען,
זעלבסטבעפּיכטונגס-מאַשינען
מיט דאַטום
קאַמפּאַסאַר, אַנזיגער אונד נומעראַמאַרען, זאַ אויך האַנדרוק-וועגעלפּרעסען,
אדרעסע: KLASSOHN A.
Budapest, IV. Kronprinzgasse 9.

געלד-פּאַרטיסען

איך גאָלד, זילבער אונד ווייזען, לאָוע אונד ווערטהפּאַפּיערע, פּעוואַטשטיגונגען פאַן קאָנ. פּעוואַטשאַפט, דעפּאָזיטען אַללער אַנאַרטען אונד שפּאַרקאַסען, זאַוויס אונד פּראָוויזיע שפּאַרקאַסען אונד באַנקען, וויא אַקציען, אויך מאַנזאַפּטיר, שוך, קוריע, נוטצבעריע, אונד קאַלאָניאַל, וואַרען צום הערבאַבוועטשטען צינזפּיס, אויסלאַזונג אונד האַנדעל בעלעהנונג פאַן ק. פּעוואַטשאַפט, פאַן פּערשיעדענען בענקען אונד אנשאַלטען, — שפּעזיעלנעבהר ווייר ניכט אבגעצאָגען איך ניכט בעגאַהלט. — פּראָוויזיאָנפּפּאַרען ווערדען גע-ווייסענהאַפט עפּעקטואירט.

POLLAK JÁNOS, Budapest, papnövelde-utcza 10.

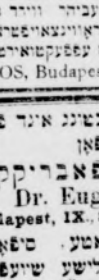

אנשטאַלט צור איינריכטונג אונד פּעראַזייטען פאַן
סאָדאַוואַסערפאַבריקקען
Dr. Eugen Wagner,
Budapest, IX., Soroksárergasse 96.
סאָדאַוואַסער-אַפּפּאַראַטע, סיפאָנס, קוגעל-קראַבערלן, ענגלישע שייפּעל-ווערד, דאַלאָמיט, פּריכטוואַסער עטע. מיט אויספּרהליכען פּרייזליסטען ווערד גערן: גערייגט.

אַנצייגע.

דיא בעלעבטעסטע, אונד דייערהאַפטעסטע סאָרטע פאַן צוויעבעלן אונד מגאַבלויך לעפּערט אַב הייער

JOSEF STRAUSZ in MAKÓ

צו פאָלגענדען פּרייזען: צוויעבעל פּער 100 קל. 4,75 פּל., קאַבלויך פּער 100 קלג. 26 פּל., שטעקען-צוויעבעל פּער 100 קלג. 35 פּל., פּעטערזיליענזאַאַט-צעל פּער 100 קילאָ 12 פּל., צוויעבעלואַטען פּער 100 קילאָ 150 פּל.

דאס נייע געווער־בעגעזעטץ.

(אויסזעצונג.)

§ 110 יעדער געווער־בעזיצער איז פליכטיג, ביינען זיכם מאנאטען נאך פיבליצירונג דיעזעס געזעטצעס זיינע געהלפען בעהיפ איינשראנונג אין דאס רעגיסטער אונד איינשטעללונג דעס ארבייטסבוכעס ביא דער געווערבעבעהאנדלונג אנצומעלדען.

§ 111 דיא בעשטימונגען דער פאן דען געהילפען האנדעלנדען §§ 110—88 געלטען איך בעציגלך דער פאבריקסארבייטער.

§ 112 דער פאבריקסבעזיטצער איז פליכטיג, איבער זיינע אמטסלייטען ארבייטער אין אדעגטליכעס פערצייכניס צו פיהרען אין דאסזעלבע נאמען, געבורטסאהר, געבורטסאר, בעשאפטונג אונד לאהן דעס ארבייטערס איינצוטראגען אונד דיעזעס פערצייכניס דער געווערבעבעהאנדלונג איא פערלאנגען יעדערצייט פאר־צוזייזען.

§ 113 אין דען ווערקשאפטען מיס איינע אר־בייטסארדנונג אנגעשלאגען זיין, אין וועלכע פאלגנדעס איא־פיצירטמען איזט:

a) דיא פערשיעדענע איינטהיילונג אונד בעשאפטיגונג דעס ארבייטספערזאנאלס, נאמענטלך דיא ארט דער פערוועגדונג דער פיזיען אונד קונדער, מיט ריקזיכט איף איהרע מאפע־קראפט אונד בייא דען לעטצטערען איף איהרע שולפליכט;

b) דיא דויער דער ארבייטסצייט;

c) דיא בעשטימונגען בעצגלך דער צייט דער אבזעגונג אונד דער איינצאהלונג דער ארבייטסלאהנע;

d) דיא רעכטע דעס איפיטספערזאנאלס;

e) דיא בעהאנדלונג דער ארבייטער בייא קראנקהייטס אונד אונגלקספאללען;

f) דיא נעדרשטאפען פיר איבערטרעטונג דער ארבייטסארדנונג;

g) דיא קונדיגונגספרייס אונד דיא פאללע, אין וועלכען דאס פערטראגפערהאלטניס זאפארט געלאזט ווערדען קאנן.

דיא ארבייטסארדנונג דארף ניכט ענטהאלטען, וואס מיט דען בעשטימונגען דעס גووטצעס אין ווידערשפרוך שטעהט.

דיא ארבייטסארדנונג איזט פאן דער געווערבעבעהאנדלע צו ווידערען.

(פארטזעטצונג פאלגט.)

ראטהזעל.*

(איים צוויא ווארטערן.)

I. איך בין אין טיפען ערגענדערן
וויא אייך אים ווייטען מעער צו פינדען;
מאן ברויכט מיך נענען דיא פערוועזונג,
וויא אייך אלס מיסטער צור נענעזונג.
דארט בין איך גרויא, שנעפוויים ראהיער;
מיך ליעבט דער מענש, מיך ליעבט דאס פיהיר.
ווירד וואסער זיך מיט מיר פערבינדען,
זא קאנן קיין אייגע מיך מעהר פינדען.

II. אין דער ערדע שפעהט מיין פוס,
צום הימעל שאו איך מיינען נרוס.
פאר צאנס הייליגעס פעפעלדשאר
האב איפפעלס איך מיך שפאלין עפפאר.
פאס פינדע, אך! וואדר ער צערשפארט,
מיט איהם אייך אונזער בויא פערהערט.

ביידע: מאן ווייס, דאס נייגיריג דיא פרייען,
דאס דיא נאך אללען ווייטען שוויען;
בעשטראפט וואדר איינסט דעסהאלב איין ווייב,
אונד דזה וויא ווייר איהר צארטער לייב.

חידה.

סלוני אלמוני בלגדן הבירה, חידה זאת למענך אחבירה.
החידה „מנשה" אשר אחבת. לשפטין בן אסתר, לכן חשבת;
אשר באמת אנכי הרתיה, אני יצרתה אף עשיתיה!
על כן יעידו אלה הדברים, שלא קששתי עצמי בנוצות זרים,
ויש לאל ידי עזרה, לעשות עוד כזאת וכזאת.

*) דיא נאמען דער איינזענדער ריכטיגער לאזונגען וועדען פון פאר שלוסס דער נאכסטען פרייטאגנוממער אונס צו קאמען ווערדען ווייר פערפעפענטליכען.

פרענומעראציאנס־איינלאדונג.

ווייר ערזוכען אונזערע געעהרטען פרענומעראציאנס־טערמין אם 1־טען פעבער 1886 צו גנעדיג געהט (וואס נאנץ דרייס ליד אויף איהרע „אדרעסס־שליפע" אנגעצייגט איזט), איהרע פרענומעראציאנגיסגעס צו ערנייערן, דאמיט דיא ווייטערע פערזענדונג דער בלאטטער קיינע שטארונג ערליידט.

אונד בישטען ווייר דיא אדרעסס דייטליך וויא פאלגט אנצוגעבען:

יידישע פעסטער צייטונג

האכשטראס, ניממער 1. בודאפעסט.

Jüdische Pester Zeitung

Hochstrasse Nr. 1, Budapest.

☞ נייא אינטערעסענדע פראנטעראנטען ערהאלטען דיא ערצאהלונג „לעאח" אונד „מרמע פרומעט", אונד דיא בייזהער פרייסענגען פארטעטצונגען דער „גנעגנוואר־טיג פלייטעגען 2 פאללייטאגס גראטיס צוגעזענדעט. דאס גלייכבענעזעטען ווערען ווייר דען פערערטען אבאנענטען עבענפאללס גראטיס צוזענדען, זאלאנג עס אבגעשלאסען זיין ווייר.

☞ אנפאנגען אבער לאזט אונד ווערט זאפיעל בעאנטווארטעט דאס באנקהאוס מ. וועלטנער נראטס.

דאס נייע געווער־בעגעזעטץ.

(פאר־זעטצונג.)

§ 110 יעדער געווערבעזיצער איזט פליכטיג, בינען זיכס מאנאטען נאך פיבליצירונג דיעזעס געזעטצעס זיינע געהלפען בעהיפ איינשראנונג אין דאס רעגיסטער אונד איינשטעללונג דעס ארבייטסבוכעס ביא דער געווערבעבעהאנדלונג אנצומעלדען.

§ 111 דיא בעשטימונגען דער פאן דען געהילפען האנדעלנדען §§ 110—88 געלטען איך בעציגלך דער פאבריקסארבייטער.

§ 112 דער פאבריקסבעזיטצער איזט פליכטיג, איבער זיינע אמטסלייטען ארבייטער אין אדעגטליכעס פערצייכניס צו פיהרען אין דאסזעלבע נאמען, געבורטסאהר, געבורטסאר, בעשאפטונג אונד לאהן דעס ארבייטערס איינצוטראגען אונד דיעזעס פערצייכניס דער געווערבעבעהאנדלע איא פערלאנגען יעדערצייט פאר־צוזייזען.

§ 113 אין דען ווערקשאפטען מיס איינע ארבייטסארדנונג אנגעשלאגען זיין, אין וועלכע פאלגנדעס איא־פיצירטמען איזט:

a) דיא פערשיעדענע איינטהיילונג אונד בעשאפטיגונג דעס ארבייטספערזאנאלס, נאמענטלך דיא ארט דער פערוועגדונג דער פיזיען אונד קונדער, מיט ריקזיכט איף איהרע מאפע־קראפט אונד בייא דען לעטצטערען איף איהרע שולפליכט;

b) דיא דויער דער ארבייטסצייט;

c) דיא בעשטימונגען בעצגלך דער צייט דער אבזעגונג אונד דער איינצאהלונג דער ארבייטסלאהנע;

d) דיא רעכטע דעס איפיטספערזאנאלס;

e) דיא בעהאנדלונג דער ארבייטער בייא קראנקהייטס אונד אונגלקספאללען;

f) דיא נעדרשטאפען פיר איבערטרעטונג דער ארבייטסארדנונג;

g) דיא קונדיגונגספרייס אונד דיא פאללע, אין וועלכען דאס פערטראגפערהאלטניס זאפארט געלאזט ווערדען קאנן.

דיא ארבייטסארדנונג דארף ניכט ענטהאלטען, וואס מיט דען בעשטימונגען דעס גووטצעס אין ווידערשפרוך שטעהט.

דיא ארבייטסארדנונג איזט פאן דער געווערבעבעהאנדלע צו ווידערען.

(פארטזעטצונג פאלגט.)

נעשעפטסבעריכט.

נעטרייידע־נעשעפט. ווייצען וואר נעפרעגט ווייניג צו מארקט נעבראכט. דיא קיפלוסס וואר נוט, 90000 מצרי. וואודרען פעסטפעס. —

ווייצען, מהיים. 300 מעפצ׳, 80 קילאגראמס 8.40 גולדן, — 800 מעפצרצענט 79,5 קילא 8.35 גולדען, 100 מעפצ־צענטנער 79. קילא. 8.30 גולדען. — — 200 מעפצ־צענטנער 79.5 קילאגראם 8.35 גולדען — פעסטפע־פאלען 900 מעפצרצ׳ 77.5 קילא 8,05 גולדען 200 מצ׳, 77, ק. —8 גול. 100 לאמצרצ׳ 77,5 קילא 8.05 גול. באנאטער 2700 מעפצרצען. 77.4 קילא 8.20 גולד. — באטשקאר 1000 מעפצרצענטנער 78.4 קילא 8,20 גול.— (אללעס פער 3 מאנאטע)

מאלן 6,25—6,32½ גול.

האפער. 6,04 — 6,30 גול. פער מאסס.

טערמינע־געשעפט. ווייצען פער פרייהאהר־90־ 7.91 יולי. האפער פער פרייהאהר 6,49—6.51 גול. קוקורוץ פער מאי־יוני 1886, 5.47—5.48 גולד.

פעסטער שלאכטפיעה־מארקט בייא דעם אם 28־טען ד. מ. פייער אין פעסט אבגעהאלטען ווארדען וואכענמארקט אונד אנגעטריבען 1746 שטיק נראס־ אונד 871 קלייג־פיעה צו מארקטע בעראכט. היעפאן ווארדען פער־קויפט: 32 שטיק שטערע, פער שטיק פאן 90 ביז 180 גולדען — 993 אכסען דאס פאר פאן 180—320 גול. 407 קוהע. דאס פאר פאן 120—190 גול. 270 מעלב־קוהע דאס שטיק פאן 80—140 גול. 54 שטיק ביפעל, דאס פאר פאן 100—170 גול. 560 שטיק קעלבער דאס שטיק פאן 8 — 22 גול. 311 שטיק לעמער דאס פאר פאן 5 —9 גול. פייזיג פער 100 קילא: אכסען־פלייש 45—49 גולדען. קוה־פלייש —40—43 גולד. קאלב־פלייש 50—65 גולד. אונד ביפעל־פלייש 35—35 גולד.

לאטטעריעהונג פאם 27־טען יאנוער 1886.

בריין 59 14 12 10 64

העריינגעבער אונד פערענטווארטלעכער רעדאקטאר: מ. סאבאלטשי

קאנקורז.

אין דער העזיגען אייר־אראדעמיע דיא איזט דיא שטעללע איינעס שוחט שני צו בעזעצען. וואכענטליכער נעהאלט 5 גולדען, פייע וואהנונג אונד נעעבענגעמאלטענגע. בעיערבער דיעזער שטעללע מיסען מיט ציינגיסען פאן אי־טהאיירטען ארט. ראבבינערן פערזעהען זיין, אונד ווערדען דעם אקצעפטירטען דיא ריישעפעזען פערגיטעט. דיא פונקציאן האט ר״ח איר הבע״ל צו בעגינען.

סיקסא יום ד׳ פ׳ משפטים תרמ״ו לפק.

דער פארשטאנד.

אין מיינעם פערלאג ערשיען זאעבען:

פורימשפיעלע אונד סאלאמסצענען

צור דארשטעללונג אין פאמיליענקרייזען אונד פערייינען אם פורימפעסטע. פאן ס. גאלדשמידט. (2 זאמטלונג ד. פורים־אלמאנאך) פרייז 1 מארק (60 קר.). נעעגען איינזענדונג דעם בעטראגעס (אויך אין בריעפמארקען) פראנקירט צוזענדונג.

אדרעסע: A. GOLDSCHMIDT, Buchhandlung, Hamburg.

איינ־ אונד פערקויף

אללער נאפטונגען

לאזע, רענטען, פריאריטאטס־אבלייגאציאנען, פפאנדבריעפע אקציען

אינדוסטריע־פאפיערע

גאלד־ אונד זילבער־מינצען, פרעמדע נאטען עטצ.

אייגלאדונג פאן קויפאנס

פערקויף אשאלענגישער פאטעקרייצלאזע נעגען נאך דעם מאנעסקוזו.

דארלעהען אויף ווערטהפאפיערע

עסקאמפטע אונד איינלעזונג געגאנגענער לאזע אונד אבלייגאציאנען

פאמעסען צו אללען ציעהונגען.

באר־אונד אראנזאנג פון קאפיטאלאנלאגען, וויא צו שפעקולאציאנען ווערען בייא וואהרונג שטרענגסטר דיסקרעטיאן, קולאנס אונד רעגל אייסנפעהרט.

אנפאנגען אבער אללע דאס באנק, קאמפטסאנס־ אונד ווכסעלגעשאפט בעטרעפענדען אנגעלעגענהייטען ווערדען בעריישווילליגست ערלעדיגט.

M. WELTNER

Bank-, Commissions- und Wechslergeschäft.

Budapest, IV. Bez. Waitznergasse 27.

Eigenthümer Witwe M. REIS. Herausgeber und verantwortlicher Redacteur: M. SZABOLCSI. Budapest, Druck von Sam. Markus. Andrássystrasse Nr. 12.